

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklesiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

Caput Primum. De defectione Juliani Apostatae, & de obitu Imperatoris
Constantii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

EJUSDEM
HERMIÆ
SOZOMENI
ECCLESIASTICÆ
HISTORIÆ
LIBER V.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ
ΕΡΜΕΙΟΥ
ΣΩΖΟΜΕΝΟΥ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΤΟΜΟΣ ε΄.

CAPUT PRIMUM.

*De defectione Juliani Apostata, & de obitu
Imperatoris Constantii.*

ET hujusmodi quidem res in Orientis partibus per Ecclesias contigerunt. Interea vero Julianus Cæsar victis prælio Barbaris qui Rhenum fluvium accolunt, multos eorum interfecit, alios vivos cepit. Qua ex re ingentem gloriam adeptus, cum ob modestiam ac morum lenitatem gratissimus esset militibus, Augustus ab iisdem renuntiatur. Nullaque ob id factum exultatione usus, sicut par erat, apud Constantium; iudices quidem ab eo promotos mutavit, Litteras autem ejus de industria ostentavit, quibus ille Barbaros ad bellum contra Magnentium invitans, in Provincias Romanorum induxerat. Cumq; antea Christianus fuisse videretur, repente mutata religione, semetipse Pontificem maximum appellavit: & Gentilium templa ingrediens, diis sacrificavit, & subditis suadere cepit ut eo ritu Deos colerent. Porro cum metus subesset ne Persæ in Romanorum ditionem irrumperent, adque idcirco Constantius in Syria moraretur, animadvertens Julianus se absque ullo prælio Illyricum occupare posse, eo contendit: fingens se excusandi sui causâ, ad Constantium iter facere, ne sua sponte præter illius voluntatem insignia Imperii à militibus suscepisse videretur. Cæterum eo primum ingredienti in fines Illyriorum; ajunt vites quidem post tempus vindemiæ circa occasum Vergiliarum, uvis acerbis plenas

Κεφ. α΄.

Περὶ τῆς ὁδοῦ ἀπὸ τῆς Ἰουλιανῆς τῆς ἀποστασίας
ἡσυχίας κωνσταντίνου.

ΑΚΑΙ τὰ μὲν ὡς ἀνά τὴν ἑα πρὶ τὰς ἐκ-
κλησίας σωθήσεται ἐν τῷ δὲ Ἰουλιανῷ
ὁ καῖσαρ, μάχη κεκλήσας τῆς ἀπὸ τῆς
ῤῥῆνον ποταμὸν βαρβάρων, οὗ μὴν ἐχρη-
σατο οὗτὶ δὲ ἐξώγησεν λαμπρὸς ὁ τιμωρ
δε Φαυκίς, καὶ ὑπὸ μετρείτητος καὶ ὀπι-
κείας κεχαρισμῆτος τοῖς στρατιώταις ἡ-
γονῶς, ἀναγορευέται πρὸς αὐτὸν σέβας
μὴ δὲν δὲ πρὶ τῆς, ὡς εἰκός, πρὸς κων-
σταντίνου ἀπαιτησάμενος, ἀρχοῦντας μὲν οὖν
ὑπὸ αὐτῆς χειροτονήσας ἡμεῖς ὀπιπρὸς
Β ὅτι τὰς ὀπιπρὸς ἐπέδεικνυ, διὰ οὗ οὖν
βαρβάρους καλῶν καὶ μαγνητίς, εἰς Ῥο-
μαίους ἤγαγον. Ἰσαπὸς δὲ τῆς Ἰου-
σκίαν μετὰ βαλῶν, πρὸς τὴν χειροτονίαν
δοκῶν, δεξιερὰ ἀνόμαζεν αὐτὸν, καὶ τῶν
ἐλλήνων ναοὺς ἐφοῖτα, καὶ ἐβύς, ὅτι
ὑπὸ τῆς ὡς δὲ Ἰουλιανῆς ἐπειθεῖ πρὸς
κωμένων δὲ πρὸς Ῥωμαίους ὀπιπρὸς
καὶ διὰ τῆτος ἐν Συρίᾳ κωνσταντίνου
C πρὸς οὖν, λογισάμενος ἀμαχῆ δυνάμει
τῆς Ἰλλυριῶν κρατεῖν, εἰχέτο τῆς ἐπὶ αὐτῆς
ὁδῶς πρὸς φασί ποιέμενος, ὡς δὲ
γίας χάριν ἐλαύνει πρὸς κωνσταντίνου, καὶ
τῆ μὴ ἐκὼν δόξα πρὸς τῶν στρατιω-
τῶν γνώμην αὐτῆς τὰ σύμβολα τῆς βα-
λείας καταδέχεσθαι λέγει ὁ ἡγεῖν τῆς
τῆ τῆς ὄραν ἐπέση, τὰς μὲν ἀμύθη-
καὶ τρυγίω ἀμφὶ τὴν τῶν πλειάδων δόξα

ὁμφάκων πηήρεις φανήναι τῷ ᾧ δὲ πρὸ
 ἀερθῶ δρόσον, διαχρθεῖσαν κτ' τῆς αὐτῆς
 ἐδῆται κτ' τῶν ἐπομένων, καὶ ἐκάστην ἑξα-
 γόνα, σαυρὲς σημεῖον ἐντυπῶσαι ἐδόκει δὲ
 αὐτῷ κτ' πολλοῖς τῷ σωζόντων, οἱ μὲν βό-
 τρεις πρὸς καιρὸς φανήναι, σύμβολον εἶναι
 ἀγαθόν ἢ ᾧ δρόσον, ἐκ πρὸς αὐτοῦ ὡδὲ
 τὴν ἐδῆται καὶ ἀξίαν καὶ ἢς ἔτυχε περὶ
 σαῖ ἄλλοι ᾧ ἔλεγον τοῦ συμβόλου, τὸ
 μὲν, ἀερθῶ σημαίνει δροσίδα τὸν βασι-
 λεῖα, ὁμφάκων δίκην, καὶ ὀλιγοχρόνιον ἐσε-
 δαι αὐτῆ τὴν βασιλείαν τὸ ᾧ, περιμύθεν
 βράνιον εἶναι τὸ δόγμα τῷ χειριστῶν, καὶ
 χροῖαι πάντα τὰ σημεῖα τῶ σαυρῶ κα-
 τασμαθῆναι ὡς εἶκε ᾧ, οἱ τειναντία
 τῷ βασιλεῖ δόξασαντες, ἔδῆμαρτον τῆς
 ἀληθείας ἀμφοτέρω γδ ἐνδόχως εἰρηδαί
 περὶ ὅ ᾧ ἀπέδειξεν ἐπεὶ ᾧ ἐπύ-
 θεῶ κωνσταντῶ ἐκρεθίσεν ἐπ' αὐτὸν ἰε-
 λιατὸν, καταλιπὼν τῷ πρὸς τῶς πέρσας
 πρὸς αὐτοῦ, ἐπὶ τῷ κωνσταντῆ πόλιν
 κτ' ἐπὶ ἡνίκα δὴ τῷ ὀδοιπορίαν ποιεῖ-
 μῶ, ἐτελεύτησεν ἐν μόνου κρίναις,
 μέτῳ κιλίκων κτ' καππαδοκῶν τῶν πρὸς
 τῷ ταύρω ἔτη ἀμφὶ τεσσαράκοντα καὶ
 πέντε γεγονώς ἔξ ἂν τρισκαίδεκα σὺ τῷ
 πατρὶ ἐβασίλευσε, πέντε δὲ καὶ εἴκοσι μεί-
 σαινον ἐπεὶ ᾧ ἐτελεύτησεν, ὁ μὲν ἰελιατὸς
 κτ' τὴν ἱράκλιν εἶχεν ἔσθ' εἰς μακρὰν ᾧ εἰς τὴν
 κωνσταντιναπολιν ἐλθὼν, αὐτοκράτωρ ἀνηγο-
 ρῶσθ' οἱ ᾧ ἑλληνες ἐλογοποιον, ὡς κτ' πρὸ
 ᾧ γαλάτας δροσίδα αὐτὸν, μαυλικοὶ καὶ
 αἰμίονες ἐπὶ ταύτῳ τὴν ἐκρεθίσαν ἐκίνη-
 σαν, τὸν κωνσταντῆ θάνατον περιμύ-
 σαντες, ᾧ τὴν τῶν πραγμάτων μεταβο-
 λὴν ἢν ᾧ ἀρα πιθανὸν πρὸς γνωσιν ταῦτα κα-
 λῶν, εἰ μὴ καὶ αὐτὸν ὅσον ἐπὶ τὸ ᾧ βίβ' τε-
 λῶ ἐφθασεν, ὡς ἐν ἐνείρω τῆς βασιλείας
 γευσάμενον εὐνηθεσ γδοίμαι λέγῃν, ὡς δὲ τῷ
 μαυλικῶς πρὸς ἰδῶν τὴν ἀύοματὸν κωνσταντῆ
 τελευτῆν, κτ' τὴν αὐτῆ πρὸς πέρσας σφα-
 γῆν, ἐκόντικ' εἰς πρὸς ἴππον ἢ λατὸ θάνατον αὐτῷ
 μὲν, ἔδεν ὅτι μὴ ἀβελτίας κτ' ἀμαθῆς
 ἐράνηγιας πρὸς ἀφανία δόξαν πρὸς πολ-
 λοῖς τῷ ᾧ ῥωμαίων ἰπποκῶ, τοσῶτον ἐπα-
 γαγῶν κίνδυνον, ὡς μικρῶ πᾶσαν, ἢ τὸ

A subito apparuisse : rorem vero ex ac-
 te delapsum, tum in ejus chlamyde,
 tum in vestibus eorum qui ipsum se-
 quebantur, signum crucis singulis gut-
 tis depinxisse. Et ipse quidem, co-
 mitumque ejus quamplurimi, uvas in-
 tempestive apparentes pro bono omi-
 ne accipiebant. Rorem vero casu quo-
 dam fortuito vestes in quas ceciderat,
 ita depinxisse opinabantur. Alii dice-
 bant, ex his duobus prodigiis, alterum
 quidem portendere, Imperatorem im-
 maturo exitu periturum, perinde ac
 uvas illas; regnumque illius brevi
 B tempore duraturum esse. Alterum
 vero prædicere, Christianorum reli-
 gionem cælestem esse, cunctosque signo
 crucis consignari oportere. Ac meo qui-
 dem judicio ij qui aduersa Imperatori
 augurabantur, à veritate minime aber-
 tarunt. Utrumque enim felici conse-
 ctura ab illis dictum fuisse, progressus
 temporis declaravit. Constantius por-
 to, cum Julianum bellum ipsi inferre di-
 dicisset, relicto belli apparatu aduersus
 Perlas, Constantinopolim contendit.
 Sed dum iter faceret, Mopsucrenis, qui
 locus est inter Cilices & Cappadoces
 qui Taurum accolunt, fato functus est:
 annos natus quinque & quadraginta. Ex
 quibus tredecim quidem unà cum Pa-
 tre; quinque vero ac viginti post ejus
 obitum imperavit. Mortuo itaque
 Constantio, Julianus quidem jam Thra-
 ciam obtinebat. Verum paulo post in-
 gressus Constantinopolim, Imperator
 est appellatus. Caterum Gentiles age-
 bant, eum multo ante quam ex Galliis
 discederet, ad hanc expeditionem su-
 scipiendam incitatum fuisse à vatibus
 atque daemonibus, qui & Constantii
 mortem, & futuram rerum mutatio-
 nem ei prædixerant. Possent id qui-
 dem non absurde vocari præscientia
 rerum futurarum, nisi ipsemet statim
 morte præuentus fuisset, Imperio vel-
 ut in hominis duntaxat degustato. Stul-
 tum enim, ut opinor, fuerit dicere, eum
 cum fatalem Constantii interitum, &
 suam ipsius eadem in Perside futuram
 per diuinandi artem præuidisset, ultro
 ad mortem ante oculos positam pro-
 perasse: quæ ipsi quidem nihil allatura
 esset, præter opinionem imprudentiæ
 atque imperitiæ rei militaris: Ro-
 mano autem Imperio tantum inuectu-
 ra esset periculum, ut parum abfuerit,
 quin uniuersum, aut certe pars ejus

maxima Persis subiceretur. Verum hæc A
quidem à nobis ita dicta sint, ne præter-
missa esse videantur: singuli vero de iis
statuant, prout voluerint.

πλείστον αὐτῆς, κινδυνεύσαι ὑπὸ πέτραις γέ-
νεδος ἀλλὰ ταῦτα μὴν, ἵνα μὴ ἀπολαθῆ-
σθαι δόξῃ, ἅδε εἰρήδω ἡμῶν, κ' ὅπη ἐκασ-
βέλε), ταῦθ' ἡγήσῃω.

CAP. II.

De vita & institutione ac victu Juliani, &
quomodo ad Imperium pervenerint.

POST obitum autem Constantii, per-
secutionem metus Ecclesiam inva-
sit. Malique expectationem gravio-
rem ipso malo faciebat Christianis, & longin-
quitas temporis elapsi, quæ ipsis oblivio-
nem ac desuetudinem hujusmodi peri-
culorum attulerat; & vetustorum cru-
ciatum recordatio, & odium Principis
in ipsorum religionem. Etenim statim
ab initio fidem Christi adeo impudenter
abnegasse fertur, ut sacrificiis quibus-
dam atque invocationibus quas Græci
depulsorias vocant, & victimarum
sanguine, baptismum Christianorum e-
luerit, sacramentis Ecclesiæ renuntians:
atque ex eo tempore haruspiciâ, & vi-
ctimis, & cæteris Gentilium ritibus, tum
privatim, tum publice usus sit. Quodam
igitur tempore cum exta inspiceret,
ajunt signum crucis ei in extis apparuisse
coronâ circumdatum. Et reliquos qui-
dem divinationis illius conscios ac parti-
cipes, metu percussos esse, quippe qui
religionis nostræ vim, & manuram in
perpetuum doctrinam ex eo conjice-
rent. Corona siquidem quâ crux erat
circundata, signum est victoriæ: &
undequaque exordium sumens, at-
que in se desinens, ambitu circuli nus-
quam terminatur. Verum doctor hujus
scientiæ, Imperatorem bono animo esse
jussit. Extâ enim fausta & ex animi sen-
tentia ipsis apparere, quippe quæ Sym-
bolum religionis Christianorum undi-
que concluderent, atque in angustum
coarctarent; ita ut nec dilatari, nec libere
quo vellet evagari posset, utpote ambitu
circuli circumscripta. Audivi præterea,
cum aliquando in illustrissimum quod-
dam ac religiosum adytum descendisse,
initiationis cujusdam, aut certe oraculi
consultendi causâ. Cumque repente
spectra, quæ machinationibus quibus-
dam & magicis præstigiis in ejusmodi
locis apparere solent, ei objecta essent,
præ terrore ac metu, oblitus eorum

Κεφ. β'.

Περὶ βίης & ἀγωγῆς κ' ἡθῶν τῆς εἰς τὴν βασιλείαν
παρέδωκε Ἰουλιανῷ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ὁ τελευτήσας, εἰς τὴν
διαγωγὴν ἢ ἐκκλησίαν καθίστατο καὶ φε-
ραλίερον τῆς παλαιᾶς τῆν προσηγορίαν
ἐποιεῖτο τοῖς χριστιανοῖς, ὅτε δια μέσου πολλῶν
χρῶν, ἀπέβη αὐτὸς κατὰ τὴν ἑσπέραν
τῶν κινδύνων, κ' τῶν πάλαι πηλασῶν ἠαυ-
μνησις, κ' τὸ τῆς κελύβης ἀπὸ τοῦ δόγμα-
τος λέγει) γὰρ ἐνδύς ἀφανῶς ἕως αὐ-
τῆν ἀπαρήσατο τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν, καὶ
δυσίαις ποῖ καὶ Ἰησοῦσιν, ἀεὶ δὲ πο-
ταίης Ἕλληνας καλεῖται, κ' αἰματὶ σφαγῶν
τὴν καθ' ἡμᾶς βλάβισιν δὲ πηλασῶν, τὴν με-
σει τ' ἐκκλησίας δὲ πηλασῶν καὶ τῶν
ἐκείνης, ἰδία τῆς δημοσίας ἐπιόμοις, κ' ἰσχυ-
ρῶν, κ' τοῖς ὅσα θέμις ἐστὶν Ἕλλησι, χρεῖσθαι ποτε γὰρ
αὐτῶν θεομῶν, λόγῳ ἀναδειχθῆναι σω-
σημῆιον ἐν τοῖς ἀπλάγχθοις σεφάνῳ κινδύ-
μενον καὶ ὅδῳ μὲν ἀλλῶς κοινωνῶν τῆς μα-
τείας εἰς δέ) ἐμβαλεῖν, συμβαλλοῦσθαι
τελευτῆν τὴν μὲν ταῦτα τ' ἰρησείας ἰσχυρῶν, κ' τὴν
δόγματῶν τὸ αἰδίων καθότι ὁ σεφά) ἐ-
πέκλειθη, νίκης τῆς σηματικῆς ἐστὶ τῆς πε-
δῶ) κύκλε, πάνθεν δεχόμενῳ, κ' εἰς ἐπι-
τόν λήγον, εὐδαμῆ περαισται ὅ γε μὴ δεχ-
γὸς τ' ἀπὸ ταῦτα διαγνώσεως, θαρρῆν ἐπι-
λυσεν, ὡς αἰσίων κ' γνώμην αὐτοῖς τῶν σφα-
γῶν ἀναδεικνυμένων, κ' ἀπὸ κελύβης τῆς
δόγματῶν σύμβολον, κ' εἰς ταῦτον συμβου-
λων, ὡς ἐμὴ πηλασῶν, καὶ ἀδελφῶν χωρεῖν ἐ-
ξέβλε), ὅσον ἔχοντα τὴν τῆς κύκλε πηλασῶν
φῆν ἐπιθύμην ὅ ὡς ἐ τῶν ἐπισημοτάτων
φοβερῶν ἀδύτων εἰς πηλασῶν, τελευτῆς τῆς
νός ἢ μαρτυρίας χάριν Ἰζαπάνης ὅ περὶ
βαλλόντων ἀπὸ τῶν ἐπὶ τέτοις μεμνημένων
μείων, κ' γοησίαις ἀδραφαινομένων φαι-
μάτων, ὑπὸ φόρῳ καὶ δέος τῶν παρῶν
ἐπι-
ἐπι-